

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M.**, so sídlom v B., proti odporcovi **T. T.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. P. E., advokátom so sídlom v B., **o vypratanie bytu**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18 C 40/2000, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2004 sp. zn. 3 Co 137/2003, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2003 sp. zn. 3 Co 137/2003 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 24. októbra 2002 č. k. 18 C 40/2000-75 uložil odporcovi povinnosť vypratať byt č. 8 nachádzajúci sa na druhom poschodí v domovej nehnuteľnosti na C. (spolu so všetkými osobami užívajúcimi byt) bez pridelenia bytovej náhrady a zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania 500,- Sk do 3 dní. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že odporca nesplnil zákonné podmienky prechodu nájmu bytu po zomrelom otcovi (T. T.), keď nežil s ním v spoločnej domácnosti a mal vlastný byt (§ 706 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Na základe toho dospel k záveru o dôvodnosti návrhu navrhovateľa. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. apríla 2004 sp. zn. 3 Co 137/2003 odvolanie odporcu proti rozsudku súdu prvého stupňa odmietol ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p.). Z obsahu spisu zistil, že napadnutý rozsudok po neúspešnom pokuse o doručenie zástupcovi odporcu (Ing. D. V.) bol uložený 12. 11. 2002 na pošte. Preto pokladal rozsudok za doručený mu tretím dňom po uložení zásielky na pošte t. j.

15.11.2002 v súlade s § 47 ods. 2 O. s. p. (v znení platnom do 15.10.2008) napriek vyjadreniu zástupcu odporcu, podľa ktorého sa v čase doručovania rozsudku zdržiaval na adrese prechodného bydliska (V.), pretože na plnej moci a všetkých písomnostiach uvádzal adresu bydliska V., na ktorej prevzal aj všetky predvolania súdu. Zákonom stanovená lehota na podanie odvolania potom začala odporcovi plynúť 16.11.2002 a posledným dňom na podanie odvolania bol 2.12.2002 (pondelok), pretože koniec 15-dňovej lehoty pripadol na 30.11.2002 (sobota). Odporca podal odvolanie až 3.12.2002, teda oneskorene.

Proti tomuto uzneseniu krajského súd podal dovolanie odporca. Žiadal ho zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O. s. p., pretože odmietnutím odvolania mu krajský súd odňal možnosť konať pred súdom. Poukázal na to, že v konaní bol zastúpený zástupcom Ing. D. V., bytom V.. Vzhľadom k tomu, že v čase doručovania rozsudku súdu prvého stupňa sa v mieste doručovania na tejto adrese nezdržiaval, čo bolo vykonaným dokazovaním preukázané, rozsudok prevzal na pošte 22.11.2002, na základe upovedomenia o uložení zásielky na pošte. Tento dátum bol rozhodujúci pre začiatok plynutia lehoty na podanie odvolania. Preto bolo odvolanie podané 3.12.2002 v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania. Namietal aj závažné pochybenie doručovateľa, ktorý jeho zástupcu neinformoval o opakovanom doručení zásielky s uvedením dňa a hodiny opakovaného doručenia, čo má za následok neúčinné doručenie. Teda v predmetnej veci nebol zachovaný postup podľa ustanovenia § 47 ods. 2 O. s. p. a krajský súd, ktorý odmietol odvolanie, týmto svojím postupom mu znemožnil realizáciu jeho zo zákona vyplývajúcich práv na podanie odvolania a na konanie pred odvolacím súdom, v ktorom by sa riadnym spôsobom podané odvolanie preskúmalo.

Navrhovateľ považoval rozhodnutie krajského súdu za vecne správne a dovolanie za nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané v lehote určenej v § 240 ods. 1 O. s. p. osobou oprávnenou na tento procesný úkon, skúmal, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré podľa zákona možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O. s. p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V predmetnej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu.

Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Podľa ods. 2 dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Nakoľko dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uznesení uvedených v citovanom ustanovení (napadnuté bolo uznesenie o odmietnutí odvolania odporcu) je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 nepripúšťa.

V prejednávanej veci odporca odôvodnil prípustnosť dovolania vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O. s. p.

Z §-u 242 ods. 1 veta prvá O. s. p. vyplýva pre odvolací súd povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p., teda i v prípade ak to účastník konania nenamieta. Preto sa Najvyšší súd Slovenskej republiky neobmedzil len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu, ale zaoberal sa aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo o veci,

ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

So zreteľom na odporcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zaoberal jeho námietkou, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O. s. p. Teda, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím je aj uznesenie, ktorým odvolací súd nesprávne odmietne odvolanie ako oneskorene podané (R 23/1994).

Podľa § 204 ods. 1 O. s. p. odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že za skutočnosť určujúcu začiatok lehoty na podanie odvolania treba považovať deň doručenia rozsudku súdu prvého stupňa.

Podľa § 47 ods. 1 O. s. p. (platného do 15. 10. 2008) do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých to ustanovuje zákon, a iné písomnosti, ak to nariadi súd.

Podľa ods. 2 ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde znovu doručiť v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce

a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Citované ustanovenie upravuje zákonnú fikciu doručenia, podľa ktorej sa za tam stanovených podmienok písomnosť považuje za doručenu uplynutím trojdňovej lehoty počítanej odo dňa, kedy bola písomnosť uložená na pošte. Ide nepochybne o procesnú lehotu určenú podľa dní, za začiatok ktorej treba považovať deň nasledujúci po uložení písomnosti na pošte a ktorá končí uplynutím jej posledného dňa.

Odporca uviedol, že odvolací súd odmietol jeho odvolanie bez toho, aby bolo pri náhradnom doručení zásielky - rozsudku - určenej do vlastných rúk postupované v súlade s § 47 ods. O. s. p. Namietal nesplnenie zákonných predpokladov uvedených v tomto ustanovení pre náhradné doručenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa. A to nezdržiavanie sa zástupcu v mieste bydliska v čase doručovania rozsudku súdu prvého stupňa v dňoch 11. a 12. 11. 2002 a postup doručovateľa v rozpore so zákonným postupom upraveným v tomto ustanovení.

Ako vyplýva z obsahu spisu, zásielka s rozsudkom súdu prvého stupňa bola zástupcovi odporcu doručovaná na adresu jeho bydliska V. najskôr 11. 11. 2002 a potom opakovane 12. 11. 2002. Oba pokusy zostali neúspešné a zásielka s rozsudkom bola uložená na pošte 12. 11. 2002. Zástupca odporcu si zásielku prevzal dňa 22. 11. 2002. Na základe výzvy podaním z 12. 3. 2003 oznámil súdu, že v dňoch 11. a 12. 11. 2002 sa nachádzal počas pracovnej doby v zamestnaní a po jej ukončení na jeho prechodnej adrese - V.. Pripojil výpis z LV č. X. preukazujúci vlastníctvo bytu nachádzajúceho sa na tejto adrese a prehlásenie manželky o tom, že v dňoch 11. a 12. 11. 2002 sa zdržiaval spolu s rodinou na prechodnej adrese (V.). Podaním z 24. 7. 2004 (čl. 96) doplnil oznámenie o skutočnosť, že darovacou zmluvou z 19. 12. 2001 previedol byt nachádzajúci sa na V. na dcéru Z., ktorá sa stala dňom 9. 1. 2002 jeho vlastníčkou, na preukázanie ktorej pripojil darovaciu zmluvu a LV č. X..

Z uvedeného je zrejmé, že nemožno mať za to, že v čase pokusu doručovateľa o doručenie rozsudku súdu prvého stupňa sa zástupca odporcu zdržiaval v mieste doručenia. Odvolací súd bez posúdenia pravdivosti dôkazov (podanie z 12. 3. 2003 a jeho prílohy) objektívne

existujúcich v čase jeho rozhodnutia, keď za rozhodujúcu považoval skutočnosť, aká adresa bola zástupcom odporcu uvádzaná na všetkých jeho písomnostiach a kde si preberal predvolania súdu, nemohol vychádzať z fikcie doručenia rozsudku uplynutím tretieho dňa od jeho uloženia na pošte (§ 47 ods. 2 O. s. p. v znení platnom do 15. 10. 2008).

Všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04). Ak nie je záver o dodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí všeobecný súd vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (III. ÚS 331/04). V danom prípade možno mať pochybnosti takéhoto charakteru. Obsah predložených dôkazov vyvoláva pochybnosti o splnení jednej z podmienok uplatnenia fikcie doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O. s. p. a to podmienky zdržiavania sa adresáta zásielky v mieste doručovania. Keďže sa nemohla uplatniť uvedená fikcia, za deň riadneho doručenia rozsudku súdu prvého stupňa bolo potrebné považovať deň, v ktorom adresát prevzal rozsudok na pošte - 22. 11. 2002. Odvolacia lehota v dôsledku toho začala plynúť odporcovi 23. 11. 2002 a skončila 9. 12. 2002. Odvolanie, ktoré podal odporca 3. 12. 2002 osobne na súde prvého stupňa, bolo preto podané v odvolacej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.).

Ak za tohto stavu odvolací súd odmietol odvolanie odporcu ako oneskorene podané, odňal mu tým možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Výskyt tejto procesnej vady zakladá jednak prípustnosť dovolania a tiež je dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie krajského súdu podľa § 243b ods. 1, 2 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: